Glas zaveznikov

Informacijski dnevnik A. I. S.

Leto I - Št. 49

Cena 2 liri

TRST, četrtek 16. avgusta 1945

UREDNISTVO IN UPRAVA: Via S. Pellico 8. - Telefon st. 93854

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 7, mrtvaški L. 18 (osmrtnice L. 36), objave L. 9, finančni in pravni oglasi L. 12. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 12. Davek ni vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema Unione Pubblicità Italiana S. A., Trst, via Silvio Pellico st. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 2 (zaostale L. 4). Rokopisov ne vračamo.

VZHAJAJOČE SONCE JE ZATONILO

Konec sovražnosti na Daljnem Vzhodu

General MacArthur kot najvišji zavezniški poveljnik pooblaščen, da sprejme noto japonske kapitulacije

Washington, 16. avgusta

Dne 15. avgusta ob 1. uri ponoči je predsednik Truman objavil, da je japonska vlada brez pridržkov sprejela kapitulacijske pogoje in pričakuje od zaveznikov predajni rok. Predsednik Truman je dodal, da se v uradnem sporočilu, ki je bilo poslano preko švicarske vlade, japonski cesar obvezuje spre-

Douglas MacArthur

jeti pogoje, katere so sestavili predsedniki treh velesil na potsdamskem sestanku. Izjavil je, da je ukazal zavezniškim oboroženim silam, da ustavijo boje.

Predsednik Truman je izjavil: «Danes popoldne sem sprejel japonski odgovor na sporočilo ameriškega zunanjega ministrstva z dne 11. t. m. Sodim, da je odgovor v polnem soglasju s potsdamsko izjavo, ki zahteva japonsko brezpogojno kapitulacijo. V odgovoru niso omenjeni pogoji.»

General Mac Arthur je bil kot najvišji zavezniški poveljnik pooblaščen, da sprejme noto o japonski kapitulaciji. V ta namen so bili podvzeti ukrepi, da se bo uradni podpis kapitulaciskih pogojev izvršil v najkrajšem času.

Vojaški dopisnik iz Manile poroča, da je general Mac Arthur v svojem prvem pozivu od japonske vlade in japonskega plavnega stana zahteval, da mu za sporočila njegovih ukazov Japonski stavijo na razpolago vse radijske postaje.

Velika Britanija, Sovjetska zveza in Kitajska bodo navzoče pri uradnem podpisovanju predajnih pogojev, ki jih bodo podpisali viši častniki.

Dnevna povelje bo izdano po uradnem podpisu predaje.

Nota japonski vladi

Predsednik Truman je naročil zunanjemu ministru Byrnesu, da preko Švice naslovi na japonsko vlado noto, v kateri zahteva, da Japonci takoj prenehajo z boji na vseh bojiščih. Nota vsebuje sledeče zahteve:

1. Japonska vlada mora poskrbeti, da japonske sile takoj ustavijo sovražnosti. Generala Douglasa Mac Arthurja mora kot najvišjega zavezniškega poveljnika obvestiti o dnevu in uri ustavitve sovražnosti.

2. Japonska vlada mora nemudoma poslati h generalu Mac Arthurju opolnomočene odposlance, ki mu bodo dali vse podatke o japonskih silah in samostojna ukrenili vse, kar bo general Mac Arthur zahteval o kraju, času in načinu formalne ponudbe predaje japonskih sil.

3. Japonska vlada mora biti pripravljena, da sprejme od generala Mac Arthurja obvestila o času, kraju in drugih podrobnostih, ki se tičejo predaje.

Radijska postaja Čungking je sporočila, da je generalisimus Čangkajšek povabil k sebi generala Yosuji Okamura, vrhovnega poveljnika japonskih sil na Kitajskem in mu ukazal, da takoj preneha s sovražnostmi. Istočasno mu je sporočil, naj pričakuje nadaljna vojaška navodila s strani vrhovnega vojaškega poveljnika kitajskih sil generala Ho Ying China.

V jutranjih urah je radijska postaja v Moskvi sporočila, da je izdal japonski cesar vsem japonskim oboroženim silam povelje, da ustavijo ogenj, polože orožje in se pokoravajo poveljem najvišjega zavezniškega poveljnika.

Ustavitev sovražnosti

Ukaz o ustavitvi sovražnosti je bil dan največji pomorski sili na svetu — vojni mornarici na Daljnem Vzhodu, ki ji poveljuje admiral Nimitz ter vsem drugim silam, ki so pod njegovim poveljstvom. Uradna povelja o ustavitvi sovražnosti so bila izdana tri ure po izjavi predsednika Trumana, da se je Japonska brezpogojno predala.

Istočasno so povelje po radiu sporočili tudi tretji floti admirala Halseya, ki operira na višini Honšuja. Ukaz je prispel ravno v trenutku, ko so nameravala letala z velikim tovorom eksploziva bombardirati tokijskega področja. Letala so bila samo že nekaj sekund oddaljena od objektov, ko so dobila povelje za ustavitev sovražnosti. Piloti so bombe vrgli v morje na višini Honšuja.

Zadnja vojna operacija na Daljnem Vzhodu se je izvršila v prvih jutranjih urah 15. avgusta, ko je 363 letečih veletrdnjav bombardiralo dve mesti in petrolejsko čistilnico v Honšuju. Vsi bombniki so se vrnili, izgubljeni pa so bili štirje lovci. Pilote treh letal so rešili.

Sovjetsko vojno poročilo je na predvečer japonske kapitulacije objavilo, da so edinice Rdeče armade vdrle na otok Sahalin.

Poročilo o bojih v Birmi pravi, da so zavezniške sile preganjale zadnje ostanke 28. japonske divizije, ki so hotele prekoračiti reko Sitang in zbežati med gričevje San, ko je prispela vest o japonski predaji.

Admiral Nimitz je javil, da so razpršili japonska letala, ki so se približala tihomorski mornarici. Omenil je, da so do 12. ure po japonskem času sestrelili 5 letal. Admiral Nimitz je naprosil generala Mac Arthurja, da sporoči Japoncem, da bodo iz varnostnih razlogov sestreljena vsa japonska letala, ki bi se približala ameriškim vojnim ladjam.

Oddelek ameriške mornarice javlja izgubo težke križarke «Indianopolis», ki je bila v teku zadnjega sovražnikovega podviga potopljena v filipinskih vodah. Vsa posadka, ki je štela 1196 častnikov in mornarjev, je izgubljena. «Indianopolis» je bila izgubljena kmalu po odhodu iz Združenih držav in po izkrcanju materiala za atomsko bombo na Guamu.

JAPONSKI ODGOVOR

«Na sporočilo o sprejemu potsdamske izjave, ki je bilo poslano 10. avgusta in na odgovor vlad Združenih držav, Anglije, Sovjetske Zveze in Kitajske, ki ga je 11. avgusta poslal zunanji minister Byrnes, je japonski vladi čast odgovoriti vladam štirih sil sledeče: Njegovo Veličanstvo Cesar je izdal vladarsko pismo, ki vsebuje sporočilo, da sprejema Japonska vse zahteve potsdamske izjave. Cesar je pripravljen s svojim podpisom potrditi in jamčiti, da bosta vlada in Cesarski glavni stan sprejela potrebne določbe potsdamske izjave. Njegovo Veličanstvo je pripravljeno to odločitev sporočiti vsem poveljnikom suhozemske vojske, mornarice in letalstva z naročilom, da jo sporoče vsem edinicam, ki so pod njihovim poveljstvom z zahtevo, da prenehajo z vsakršnim odporom in polože orožje.»

Govor japonskega cesarja

London, 16. avgusta

Cesar Hirohito je prvič v zgodovini po radiu govoril japonskemu narodu. Javil mu je, da je japonska vlada sprejela ultimat potsdamskega sestanka. Japonska poročevalna agencija je javila: «Cesar je sam prebral pismo, s katerim so sprejeli ultimat». Vsebina cesarjeve izjave je sledeča:

«Našim dobrim in zvestim podanikom. Ko smo z največjo pažnjo preučili sedanji svetovni položaj ter razmere našega Cesarstva, smo se odločili, da napravimo temu nevzdržnemu položaju konec s tem, da se zatečemo k izrednim ukrepom.

Naši vladi smo dali nalogo, da sporoči vladam Združenih držav, Velike Britanije, Kitajske ter Sovjetske zveze, da naše Cesarstvo sprejme pogoje, ki so jih stavili na konferenci v Potsdamu.

Naša sveta dolžnost, ki so nam jo zapustili naši cesarski predniki in ki nam je globoko zapisana v naših srcih je, da storimo, kolikor je v moči, za splošno blaginjo in srečo teh narodov, kakor za varnost in dobrobit naših podanikov.

Napovedali smo vojno Združenim državam v Veliki Britaniji z resnim namenom, da zagotovimo obstoj japonskega naroda ter ustanitev življenjskih pogojev vzhodne Azije. Nismo imeli namena, napasti suverenosti drugih narodov ali poskušati naš teritorij povečati na račun drugih.

Vojna je trajala štiri leta. Čeprav so vsi delali z največjo vnemo in kljub junaški borbi naših kopnih in morskih sil, kljub pridnosti in vstrajnosti naših državnikov ter kljub predanosti našega naroda, ki šteje 100 milijonov duš, se je vojna za nas neugodno razvila. Vse svetovne razmere se razvijajo vedno bolj v našo škodo.

Če bi nadaljevali borbo, bi to pomenilo ne samo končno razsulo in uničenje japonskega naroda, ampak tudi konec človeške kulture.

«Z žalostjo sočustvujemo z vsemi našimi podaniki, toda kljub temu, ko smo se uklonili pod silo časa in usode, smo se odločili, da pripravljamo pot velikega miru za vse bodoče rodove. Prilagoditi se je treba neizogibnemu ter prestati, kar nas čaka».

Cesar je posvaril svoje podanike, naj ne povzročajo razprtij in revolucije v deželi, marveč ohranijo nedotaknjeno vero v usodo njihove božanske dežele. Svoj govor je zaključil:

Kako naj v teh razmerah rešimo milijone naših podanikov, kako naj se sami opravičimo pred svetimi duhovi naših cesarskih prednikov».

«Zato smo odredili, da sprejmemo pogoje, ki so nam jih stavile velesile. Ne preostaja nam ničesar drugega, kot da izrazimo svoje globoko obžalovanje našim azijskim zaveznikom, ki so z našim Cesarstvom sodelovali za osvoboditev vzhodne Azije».

Poslanica kralja Jurija angleškemu narodu

London, 16. avgusta

Kralj Jurij VI. je v sredo zvečer po radiu govoril angleškemu narodu. Med drugim je dejal: «Zdaj se bomo lahko trajno posvetili delu za obnovo tega, kar je bilo porušeno in delu za trajen mir, ki mora sloneti ne samo na materialni sili, ampak tudi na spoštovanju moralnih zakonov».

Ko je kralj govoril o vojni na Vzhodu, je omenil: «Boji na Daljnem Vzhodu bodo ostali v zgodovini slavni iz mnogih razlogov: Eden izmed teh je ponos, ki obdaja mene in Vas, državljani angleškega «Commonwealtha» in celega imperija, ki mu zdaj govorim. V tej borbi so se borili ramo ob rami naši zavezniki in zastopniki skoraj vseh narodov naše velike skupnosti, prebivalci stare Anglije, prebivalci dominionov, Indije in kolonij, vsi združeni v isti borbi. Vsem tem, kakor tudi vsem ženam, ki so z njimi delile vso trdoto in nevarnosti vojne, se danes zahvaljujem».

Suzukijev govor Japoncem

Pravkar je prispela vest, da je japonski ministrski predsednik Suzuki, ki je včeraj odstopil, govoril japonskemu narodu. Skušal je razložiti, da se je Japonska morala vdati. Vzroki, ki jih je navedel so različni od vzrokov, ki jih je včeraj podal japonski cesar. Suzuki je omenil, da je bil s sovjetsko napovedjo vojne japonski narod prisiljen, da se poleg Amerike, Velike Britanije in Kitajske bori tudi proti Sovjetski zvezi.

Izjavil je, da se je položaj okrenil proti Japonski lansko leto, ko so izgubili Sajpan. Zavezniške letalske sile z oporišč na Iwo Šimi in Okinavi so še povečale japonske težave. Posebno pa jih je povečala uporaba atomske bombe.

Samomor japonskega vojnega ministra

New York, 16. avgusta

Japonska pročevalska agencija «Domei» je torek sporočala, da je 58 letni japonski vojni minister Korechica Anami napravil samomor. Brzojavka agencije «Domei» pravi, da si je Anami vzel življenje v svojem uradu, ker «mu ni uspelo izvršiti nalog, ki jih je imel kot minister Njegovega Veličanstva».

Anami je bil poklicni vojak. Študije je končal na japonski vojaški akademiji leta 1907. Vršil je službo na vojaški šoli in kasneje v uradu glavnega stana. Leta 1943 je bil Anami imenovan za generala. Potem ko je bil namestnik vojnega ministra v treh japonskih vladah pred napadom na Pearl Harbour je postal vojni minister v novi vladi, ki jo je pred 4 meseci sestavil Kantara Susuki.

Preden je bil Anami imenovan za vojnega ministra, je bil glavni inspektor vojaškega letalstva ter istočasno vrhovni vojni svetovalec in ravnatelj glavnih stanov letalstva in kopne vojske.

Združene države ukinile cenzuro vesti za Evropo in Azijo

Washington, 16. avgusta

Ameriški urad za cenzuro javlja, da bodo eno uro po Trumanovi objavi zmage nad Japonsko cenzuro vseh vesti, ki jih Združene države pošiljajo v Azijo in Evropo.

Truman, Attlee in Čangkajšek ob zgodovinskem trenotku

London, 16. avgusta

Ob priliki objave japonske predaje je predsednik Truman med ostalim sporočil, da bo morala Japonska na podlagi sprejetih obvez preskrbeti tudi za predajo milijonov vojakov, vsega, kar je ostalo od mornarice in letalstva ter za prevoz vojnih ujetnikov in civilnih internirancev v varne kraje, od koder bodo z zavezniškimi ladjami prepeljani v domovino. Zavezniki pa bodo morali medtem dovršiti priprave za odpoklijatev velike zasedbene vojske na Japonsko. Zasedba Japonske bo trajala toliko časa, dokler ne bo ustanovljena vlada, ki si jo bo svobodno izbral japonski narod, kot je bilo določeno v potsdamskih pogojih. Med drugim vsebujejo potsdamski pogoji tudi določbo, ki onemogoča Japonski začeti novo vojno. Vrniti bo morala tudi vsa zavzeta ozemlja.

Predsednik Truman je nadalje izjavil, da bosta sreda in četrtek narodna praznika. Za ta dva dneva je dal vsem državnim uradnikom dopust.

V improviziranem govoru, ki ga je imel predsednik pred Belo hišo, kjer se je zbrala vzklikajoča množica, je dejal:

«Gospe in gospodje, to je največji dan. To je dan, ki smo ga pričakovali od decembra 1941. To je dan, ko prenehata obstojati na svetu fašizem ter policijska vlada. To je dan demokracije. To je dan, ko moramo začeti z resničnim delom, da vzpostavimo v svetu svobodne vlade. Čaka nas največja naloga, ki smo se je do sedaj lotili. Položaj je zamotan, kakor je bil 7. decembra leta 1941. Treba je, da sodelujemo vsi in vem, da bomo delali vsi».

Neki dopisnik poroča, da je Truman omenil: «Zelo hudo mi je, da pokojni predsednik Roosevelt novoj ni z nami».

Britanski ministrski predsednik Clement Attlee je ponoči naznanil britanskemu narodu, «da se je Japonska predala in da je zadnji sovražnik strt». Ko je prečital besedilo japonske note, se je Attlee obrnil na britanski narod, kateremu je opisal dogodke vojne na Daljnem Vzhodu. Nato je nadaljeval:

«V tem trenotku se moramo spomniti vojakov te dežele, dominionov, Indije in kolonij, na našo mornarico, na naše letalstvo, ki so se vsi tako hrabro borili proti Japonski.

Naša hvaležnost velja tudi našim slavnim zaveznikom, predvsem Združenim državam, brez katerih pomoči bi se vojna na Vzhodu morala vršiti še dolga leta. Pomniti moramo, da je Japonska, ki ji je Kitajska že štiri leta kljubovala, 7. decembra 1941 udarila na nas, ko smo bili do kraja vezani v smrtni borbi z Nemčijo in Italijo. Izrabili so do skrajnosti priliko iznenadenja in izdaje ter poplavili naše ozemlje in dežele naših zaveznikov.

A vojna sreča se je obrnila, ko so mogočne armade Združenih držav britanskega imperija in njihovih zaveznikov ter ob koncu tudi Sovjetska Zveza stopile v boj.

Zdaj kraljuje spet mir na svetu. Zahvalimo Boga za veliko osvoboditev in za njegovo pomoč».

Tudi Velika Britanija je proglasila sredo in četrtek za dan zmage. Po otvoritvi parlamenta in kraljevem govoru so se vršile zahvalne službe božje.

Od priliki japonske predaje je po radiu govoril tudi generalisimus Čangkajšek. Med drugim je dejal:

«Dosegli smo zmago, a naše delo še ni končano. Ako je bila ta vojna zadnja, potem lahko priznamo, da nepopisne grozote in poniževanje niso bile zanjo previsoka cena, ker je zmanjšalo naše trpljenje medsebojno zaupanje in iskrenost med narodi sveta, ki ljubijo mir.

Kitajska se bo zdaj znašla pred izredno težkimi nalogami, ki bodo zahtevale še večje žrtve kot v letih vojne».

Visoka odlikovanja

Admiral Chester W. Nimitz

Guam, 16. avgusta

Velika Britanija je podelila admiralu Chester W. Nimitzu, poveljniku ameriškega tihomorskega brodovja, eno izmed najvišjih britanskih odlikovanj — «Grand Cross of the Order of the Baths». Obred izročitve odlikovanja se je izvršil na krovu vojne ladje «Vojvoda Yorški»; v imenu kralja Jurija VI. je admiralu Nimitzu odlikovanje pripel admiral sir Bruse Fraser.

Z Londona poročajo, da je kralj Jurij objavil seznam oseb, ki bodo na predlog bivšega ministrskega predsednika Churchilla in sedanjega ministrskega predsednika Attleeja dvignjene v plemiški stan. Seznam navaja maršala sir Alan Brooka, admirala sir Andrew B. Cunninghama, letalskega maršala sir Charles A. Portala, generala Hatlings Lionel Ismaya, bivšega ministra za Indijo L. S. Ameryja, vodjo liberalne narodne stranke Ernesta Browna, Barona Kemsleya in Churchillovega osebnega tajnika Franka Sawyersa.

Ves svobodni svet se veseli

London, 16. avgusta

Ko je ljudstvo v Sydneyu (Avstralija) izvedelo, da je konec vojne, je skoraj ponorelo. Iz vseh trgovin in uradov so ljudje pridrveli na ulice, kjer so peli, kričali in plesali.

Vsa Kanada praznuje zmago. Po kanadskih mestih so se včeraj zvečer vršili prizori slavja, po ulicah se je slišalo trobljenje avtomobilov in konfeti so deževali iz oken.

Radio Moskva je objavil veliko novico dve minuti po polnoči (boskovski čas). Objavo je prečital prvi poročevalec sovjetskega radia Levitan, mož, ki je za časa uspešnih bojev v Nemčiji bral Stalinova dnevna povelja. Novica je bila mirno sprejeta in so jo objavili po končanem zmagoslavnem maršu. Predvidene so velike vojaške slovesnosti.

Tudi Nova Zelandija je takoj sprejela novico o miru. Tovarniške sirene in cerkveni zvonovi so delali nepopisen hrušč. Ministrski predsednik Fraser je govoril po radiu. Proslave miru so v polnem teku.

Praznovanje miru v Španiji

Madrid, 16. avgusta

Španska vlada je objavila ukaz, s katerim poziva prebivalstvo, naj izočesi za tri dni zastave v počastitev konca vojne.

Maršal Pétain obsojen na smrt

London, 16. avgusta

Maršal Filip Pétain je bil v sredo zaradi izdajstva obsojen na smrt.

Pomilostitev je odvisna od odločitve generala de Gaulla.

Zaključek dolgotrajnih razgovorov

Podpis sporazuma med Sovjetsko zvezo in Kitajsko

London, 16. avgusta

Moskva je v sredo zvečer javila, da je bil podpisan sporazum med Sovjetsko zvezo in Kitajsko. Sporazum sta podpisala generalisimus Stalin in kitajski ministrski predsednik T. V. Sung.

Sporazum je bil podpisan po tretjem srečanju med Stalinom in kitajskim ministrskim predsednikom, katerega je spremljal v Moskvo, tudi zunanji minister Wang Chih Chieh. Dopoldanskih razgovorov, ki so se vršili v Moskvi v sredo, se je udeležil tudi Molotov.

Napetosti na Kitajskem

Čungking, 16. avgusta

Generalisimus Čangkajšek, ameriški generalni poročnik Albert C. Wedemeyer in poslanik Patrick G. Hurrey so se ponovno sestali. Napetost, ki vlada med Čungkinškovlado in kitajskimi komunisti, stalno narašča. Poročila kažejo, da so v preučevanju načrti za hitro ponovno zasedbo kitajskega ozemlja, ki so ga bili zasedli Japonci in sicer s pomočjo čet, katerih prevoz se bo izvršil z letali. Zasedba se bo izvršila v trenotku, ko se bo Japonska predala.

Kitajski ministrski predsednik T. V. Sung in zunanji minister Vang Shis Cheih sta v Moskvi; mislijo, da skušata najbrž razjasniti stališče Sovjetske zveze v primeru kitajskih komunistov.

Vsi čungkinški krogi so javno priznali resnost položaja, ki je nastal zaradi ukaza, ki ga je dal komunistični poveljnik general Chutcn dne 16. avgusta svojim četam in ki pravi, da je treba razorožiti vse Japonce. Generalisimus Čangkajšek je v soboto opozoril komunistične čete, naj ostanejo na svojih položajih, čakajo na nadaljna navodila osrednje vlade in naj ne podvzamejo nikake samostojne akcije.

Mislili so, da bo Kitajska najbrž zahtevala od Japonske jamstvo, da bi se japonske čete na Kitajskem vdale samo pooblaščenim zastopnikom narodne vlade z izjemo sovjetskega operacijskega področja. V nasprotnem slučaju bi se izvršile stroge kazni. Čangkajškova vlada se je v izjavi pritožila, da se japonske čete že vdajajo generalu Chutehu in komunistični stranki z namenom, da sejejo nemir na Kitajskem. Poročilo pa ne omenja, kdo naj bi bil to dejstvo ugotovil.

Ministrski namestnik za informacije Hollinhon Tong je odgovoril na vprašanje dopisnikov, da ne bo na Kitajskem nobene revolucije.

Znano je, da imajo Japonci velike kolikine razstreliva in preskrbe na področju Shanghaja; to bi pomenilo za kakršnekoli kitajske čete, ki bi jim uspelo, da se tega polastio, velik pridobitek.

Komunistični očitki

New York, 16. avgusta

Kitajski komunistični radio Yenan je objavil poziv Kitajcem in zaveznikom, naj sodelujejo pri sprejemanju japonske predaje. Napovedovalec je zatrjeval, da je Čangkajškova prepoved komunističnemu generalu, da ne sme storiti neodvisnih dejanj, «nadaljni dokaz, da ima Čangkajšek rajši Japonce in njihove sluge kot demokratske sile na Kitajskem. To je dokaz, da se marljivo pripravlja na državljansko vojno». Poznejša vest javlja, da so kitajske komunistične vojske «začele v velikopopoležnimi napadi proti Japoncem v severni Kitajski.

Nadaljevanje vojne med Sovjetsko zvezo in Japonsko

London, 16. avgusta

Moskovska radijska postaja je oddala vest, ki jo je izdal glavni stan Rdeče vojske, po kateri se japonski odpor proti sovjetskim silam še nadaljuje. V oddaji so citirali besede, ki jih je naslovil svojim četam na japonskem bojišču general Aleksej Antonov, po katerih je sovražnikova kapitulacija «splošnega značaja» in da «se bo borba nadaljevala, dokler ne bodo Japonci položili orožja».

Volitve v Bolgariji

Sofija, 16. avgusta

Bolgarski ministrski predsednik Georgijev je izjavil, da bo njegova vlada podvzela vse ukrepe, da bodo prihodnje volitve v parlament, ki bodo 26. avgusta potekle v popolni svobodi. Kandidati opozicije morejo uporabljati za propagando vsa sredstva in vsakdo, ki bi hotel ovirati svobodni izraz volje ljudstva, bo strogo kaznovan.

Aretacija v Fresnesu

Pariz, 16. avgusta

V Parizu so v torek priprli Jeana Malacanna, jetniškega paznika zaporov Fesnes. Dolžijo ga, da je skušal vtihotapiti zapornikom orožje. V Fesnes so priprli Pierre Laval in druge osebe, ki so obtožene sodelovanja z Nemci.

DEMOKRATSKE BESEDE

Zunanja politika USA

(Napisal Harold F. Stassen)

Splošno vsi priznavajo, da je treba ustanoviti nekakšno mednarodno organizacijo in da morajo Združeni narodi biti osnova te mednarodne ustanove.

Jaz nisem med tistimi, ki mislijo, da mora takšna ustanova dobiti posebno določeno obliko. Mislim, da je mnogo oblik, ki lahko predstavljajo posamezne razvojne stopnje in vsaka bo dejansko prispevala svoj delež.

Jaz upam, da to pomeni izvesten način razvoja osnovnega svetovnega prava. To bo omogočilo razglasitev zakonika o osnovnih človeških pravicah. Začetek bo mogoče težak. Toda četudi v začetku ne bomo imeli več kot samo en zakon, po katerem nobena država ne bo mogla obsoditi nobenega človeškega bitja brez redne razprave, bo že to velik korak naprej. Nismo se mogoče do danes dobro zavedali dejstva, da ni dandanes nobenega takšnega zakona na svetu.

Nemške SS in Gestapo, ki so izganjale ljudi iz njihovih hiš in so sodile ljudem po izrednih postopkih, so kršile s tem vse znane moralne zakone, toda niso kršile nobenega veljavnega mednarodnega zakona, ker mednarodnega zakona, ki bi ščitil človeka v mejah njegove države, do danes še nimamo.

Mi prav dobro vemo, da nacistični napad ni začel, ko je Hitler prekoračil državne meje, ampak tedaj, ko je brez usmiljenja pogazil človeške zakone v sami Nemčiji.

Postopoma, od majhnih začetkov, bomo lahko počasi razvijali pravice do svobode vere in prepričanja, svobodo tiska in govora, pravice delavcev do združevanja, prepoved razlikovanja pravic med državljani in pod. Za dosego vsega tega moramo narediti mednarodna pravila proti napadalcem, zakone o mednarodnem letalstvu, o uporabi pristanišč in prekopov, o zmanjšanju oboroženih sil, o razdelitvi surovin, o napredku splošne zdravstvene službe in šolstva ter prepoved neupravičene zaplembe premoženja.

Jasno pa je tudi naslednje dejstvo: če hočemo imeti mednarodne zakone, moramo imeti tudi sodišče, ki bo skrbelo za njihovo izvajanje. Zato je razumljivo, da je potrebno sodišče Združenih narodov, ki bo imelo sodno pravico v vseh primerih sporov. Prav tako je razumljivo, da je potrebna varnostna vojska, katere namen bo, da poskrbi za spoštovanje odločitev mednarodnega sodišča, če hočemo, da bosta pravica in red uživala potrebno mero spoštovanja. To seveda ne bi moralo pomeniti koncem koncev mednarodne policijske službe nekakšne «naddržave».

Pojasnil bom svoje stališče.

Če se bodo Združene države, Rusija ali Velika Britanija odločile v prihodnjih pet in dvajsetih letih, za vojno, tedaj bomo imeli novo svetovno vojno. Nobena organizacija, noben zakon, nobena zveza in nobena pogodba tega ne bo mogla preprečiti. Toda jaz ne verjamem, da bi katera koli država hotela vojno; vse poznajo njene grozote; vse lahko mnogo pridobijo, če se ne bodo vojskovale, vse imajo pred seboj veliko bodočnost, če bodo izkoristile svoje gospodarske možnosti.

Zdi se mi na tem mestu umestno ugotoviti, da mi predlagamo uvedbo sistema, ki temelji na zakonu in pravičnosti in se opira na varnostno oboroženo silo. Mi ne nameravamo dovoliti, da se razvije mednarodna uredite v, ki bo trajno temeljila na brezzakonitem nasilju.

Združeni narodi morajo razen tega zgraditi sposobno in pravično upravo za tista ozemlja, ki bodo, iz svojaških, političnih ali drugih ozirov odtrgana od sovražnikovega ozemlja, bolje upravljana pod skupnim vodstvom, kot če bi jih upravljala ena sama država.

Prav tako jasno moramo poudariti, da nova ustanova Združenih narodov ne sme pomeniti pogina trajnih zvez med narodi in ljudstvi, ki še zdaj obstoje. Nova ustanova ni nasprotna Britanskemu imperiju, niti zvezam narodov in držav, katere vezjo pogodbe ali prijateljstvo. Prav nasprotno, mi se bomo trudili na temelju teh trdnih osnov zgraditi novi svet, v katerem bo vladal red in pravica namesto današnjega kaosa, nesreče in vojne.

Zaradi tega je bila konferenca v San Franciscu krasna prilika, da zgradimo novo mostišče v bitki za dosego pravičnega in trajnega miru.

To mostišče je stvar življenjske važnosti in zahteva žrtve in brezmejno odločnost.

Toda tudi to mostišče ni cilj, ampak samo izhodna točka, dolgega in težavnega boja za dosego zmage.

Preureditev uprave v Julijski krajini

Imenovanje predsednikov okrožij in občin, posvetovalnih svetov in njih naloge

Osnove krajevne samouprave

Vprašanje krajevne samouprave v Julijski pokrajini je zelo težavno. Bilo bi neumestno misliti, da je sedanja preureditev dokončna rešitev tega vprašanja. Toda koristno bo preučiti ozadje tega vprašanja z ozirom na interese skupnosti.

Predvsem so trenja med etničnimi, narodnostnimi in svetovnonazorskimi skupinami. Če pogledamo bolj iz tehničnega stališča krajevne samouprave, sta vladala v tem področju dva sistema. Bilo je potrebno iznajti obliko, ki bo združila najboljše iz teh oblik upravljanja.

To področje je občutilo v preteklosti različne oblike diktatorskega režima. Zaradi tega bo vsakdo, ki poseduje zadostno politično izobrazbo, prav lahko razumel, da bo moralo preteči dosti časa, preden bodo nosilci krajevne samouprave in njihovi uradi sposobni popolnoma samostojno delovati v svojstvu demokratičnih čuvarjev naodnih pravic brez potrebe pomoči, nasvetov in nadzorstva. Tudi na tem področju smo v poslednjem času slišali govoriti o zastraševanju, o grožnjah z nasiljem, o potvarjanju resnice in o različnih poskusih obvladati javno mnenje, ki so jih izvrševale različne stranke in narodnostne skupine, kar ne more podpirati nobena odgovorna oblast, ki ji leži na srcu blaginja ljudstva. Glavne naloge, katere stojijo pred Zavezniško vojaško upravo, so zaščita pravic manjšin, zaščita skupin oseb, ki bi se ne znale braniti pred ustrahovanjem in gožnjami dobro organiziranih skupin oseb, ki pripadajo različnim narodnostnim in strankarskim skupinam. Razen tega je naloga Zavezniške vojaške uprave braniti zakonitost in javni red.

V Julijski pokrajini so zdaj stavljene na preizkušnjo vse naloge prave demokracije. Osnova demokracije je spoštovanje zakonov in zaščita slabotnih. To je bistveni smisel in namen odredbe o krajevni upravi, katero je zdaj izdala Zavezniška vojaška uprava. V tej pokrajini so ustanovili različne ustanove, svete, odbore in podobno. Te ustanove so izraz različnih gibanj in različnih ideologij. Za Zavezniško vojaško upravo bodo lahko od velike koristi kot svetovalci pri njeni nalogi, da upravlja to področje. Kot čuvarju tega področja pa ji ni mogoče jih uporabiti kot izvršne, upravne ali zakonodajne oblasti. Drugače bi mogla priti v nevarnost, da bi izgubila značaj nepristranosti ali pa možnost delovati kot odgovornosti se zavedajoči čuvar tega področja.

Nova ureditev, kakršno je zdaj uvedla nova odredba, pomeni očuvanje pravic manjšin in najsiromašnejših slojev prebivalstva. Nadalje bo zajamčila, da ne bo dana možnost ustrahovanja ali tujih posegov v območje krajevne uprave tega področja. Končno bo onemogočila, da bi politični in socialni pritisk ne motil rednega delovanja uprave in učinkovito, pošteno in skrbno finančno upravljanje.

Bodočnost Julijske pokrajine je poverjena različnim ustanovam, katere predvideva nova splošna odredba. Oči vsega sveta so obrnjene posebno na ta del Julijske pokrajine, ki je pod oblastjo Zavezniške vojaške uprave. Politična zrelost, postopki in zunanja slika različnih strank in narodnostnih skupin v Julijski pokrajini bodo imele velik vpliv na javno mnenje v vseh deželah. Poslednji izraz bo to svetovno javno mnenje dobilo na mirovni konferenci. Pričakovati je, da bo zadržanje drugih narodov na mirovni konferenci v vprašanju Julijske pokrajine izraz vpliva najboljših in najdalekovidnejših činiteljev, ki delujejo na tem področju.

Pregled nove ureditve

Zavezniška vojaška uprava je izdala uredbo o preureditvi krajevne uprave v zasedbenem področju.

Zavezniško zasedbeno področje bo v svrho krajevne uprave tržasko in goriško okrožje ter občina Pulj. Vsak del bo obsegal občine in vasi, kot jih ima sedaj. Vsako okrožje bo imelo okrožnega predsednika in posvetovalni svet. Pravtako bo vsaka občina imela občinskega predsednika in občinski svet. Vsako okrožje in vsaka občina bosta imeli upravne in izvršne odseke in podružnice, kot bo to Zavezniška vojaška uprava našla za potrebno za učinkovito izvrševanje nalog krajevne uprave.

Zavezniška vojaška uprava postavi in sme tudi odstaviti okrožnega predsednika, ki je Zavezniški vojaški upravi neposredno odgovoren za krajevno upravo okrožja in ji mora vse naredbe in odloke predložiti v odobritev. Predsednik je izvršni in upravni vodja krajevne uprave okrožja. Ravnati se mora po naredbah tega splošnega ukaza in vseh nadaljnih ukazov, ki jih bo objavila zavezniška vojaška uprava. V glavnem bo imel okrožni predsednik pravice in dolžnosti, ki so jih imeli prefekt pokrajine in zakonodajni upravni in izvršilni zbori po zakonih, ki so v zasedbenem področju veljali dne 8. septembra 1943. Pravtako tudi po kakršnem koli razglasu ali drugem ukazu Zavezniške vojaške uprave v zasedbenem področju, po katerem se bodo omenjeni zakoni smeli tu spremeniti ali preklicati.

Zavezniška vojaška uprava bo ustanovila pri uradu okrožnega predsednika oddelke, odseke ali podružnice, ki bodo reševali zadeve krajevne uprave.

Zavezniška vojaška uprava bo postavila osebje za oddelke, odseke ali podružnice, ki jih bo smela tudi odstaviti. Predsedniku bu pomagal podpredsednik, ki ga bo imenovala in smela odstaviti Zavezniška vojaška uprava. Z odobrenjem Zavezniške vojaške uprave bo smel predsednik pooblastiti podpredsednika ali druge namestnike svojega urada za reševanje posebnih zadev, ki se tičejo krajevne uprave njegovega okrožja ali občin, ki so v tem okrožju.

Okrožni svet sestavljajo predsednik in 17 članov v tržaškem in 14 članov v goriškem okrožju. Imenovala jih bo in odstavljala Zavezniška vojaška uprava.

Predsednika in člane bodo izbrali izmed vodilnih oseb v okrožju, ki so moralno in politično neoporečne in ki bodo, v kolikor je to mogoče, zastopali vse narodnostne, politične in gospodarske sloje okrožja z ozirom na njihov krajevni pomen.

Zavezniška vojaška uprava bo smela imenovati namestnike članov za primer odsotnosti rednih članov.

Okrožni svet se bo sestajal najmanj enkrat na teden, poleg tega pa vedno, če bo predsednik okrožja z odobrenjem Zavezniške vojaške uprave imel to za potrebno. Okrožni svet bo smel izdajati uradne naredbe, ki jih bo predložil Zavezniški vojaški upravi v odobritev. Posloval bo kot posvetovalni zbor. Okrožni predsednik se bo v vseh zadevah, ki se tičejo krajevne uprave okrožja, obračal na posvetovalni zbor. V vseh zadevah bo odločala večina in sklep bo zabeležen v zapisniku sestanka. Predsednik sveta bo izročil natančen prepis tega zapisnika okrožnemu predsedniku, ki ga bo tekom dveh dni po sestanku izročil okrajnemu komisarju Zavezniške vojaške uprave.

Občinske uprave

Načelnik občine se imenuje «predsednik občine», katerega bo imenovala in bo smela odstaviti Zavezniška vojaška uprava.

V splošnem bo imel predsednik v svoji občini pravice in dolžnosti župana in občinskih uptavnih in zakonodajnih zborov. Bo pod nadzorstvom okrožnega predsednika. Občinski predsednik občine Pulj bo imel poleg drugih pravic tudi vse pravice in dolžnosti okrožnega predsednika.

Zavezniška uprava bo ustanovila pri uradu občinskega predsednika odseke oddelke in podružnice, kakor bo potrebno. Imenovala bo in smela bo odstaviti osebje teh odsekov, oddelkov in podružnic.

Zavezniška vojaška uprava bo imenovala občinskega tajnika tam, kjer bo mislila, da je potreben. Tajnik bo imel pravice, ki jih predpisujejo zakoni.

Vsaka občina bo imela občinski svet, ki bo sestavljen iz predsednika in naslednjega števila članov: pri številu prebivalcev vsaj 250.000 in več 12 članov, pri občinah preko 30.000 prebivalcev 8 članov in v vseh drugih občinah 4 člane.

Zavezniška vojaška uprava bo člane imenovala in jih smela odstaviti.

Predsednik in člani bodo izbrani med vodilnimi občani, ki so moralno in politično neoporečni in ki bodo, v kolikor je to mogoče, predstavniki vseh narodnostnih, političnih in gospodarskih slojev v okrožju z ozirom na njihov krajevni pomen.

Zavezniška vojaška uprava bo smela imenovati in odstaviti namestnike rednih članov. Ti namestniki se bodo smeli udeležiti sestankov samo v primeru odsotnosti rednih članov.

Občinski svet se bo sestajal najmanj enkrat na teden. Poleg tega vedno, kadar bo predsednik z odobrenjem Zavezniške vojaške uprave tako odločil. Občinski svet bo smel izvajati odredbe, ki jih bo predložil Zavezniški vojaski upravi v odobritev.

Občinski svet bo posloval kot posvetovalni zbor. Predsednik občine se bo v vseh zadevah, ki se tičejo krajevne uprave občine, obračal na posvetovalni zbor.

V občinskegu svetu bo odločala večina. Sklepi bodo morali biti zabeleženi v zapisku sestanka. Občinski svet bo izročil občinskemu predsedniku točen prepis tega zapisnika. Predsednik občine bo poslal prepis okrajnemu predsedniku, ki ga bo izročil sedem dni po sestanku okrožnemu komisarju Zavezniške vojaške uprave.

Če bo Zavezniška vojaška uprava imela za ugodno ali potrebno, bo smela združiti dve ali več občin.

Če bo okrajni komisar imel za potrebno, bo s pismenim ukazom, ki ga bo osebno podpisal, ustanovil posvetovalni odbor za dve ali več občin, ki bodo tvorile okraj. Takšen odbor se bo imenoval okrajni odbor.

Predsednik in člani okrajnih odborov bodo izbrani med vodilnimi prebivalci občin, ki so bile združene v okraj.

Okrajni odbor ne bo imel nobenega izvršilnega ali zakonodajnega nadzorstva nad predsedniki ali sveti vsake teh občin, ki so bile združene v okraj.

Noben drug zbor ali odbor razen tistih, ki so omenjeni v tem ukazu, ne bo imel upravnih, izvršnih ali zakonodajnih pravic, če ga ne bo prej Zavezniška vojaška uprava z razglasom ali ukazom izrecno ustanovila.

Zavezniška vojaška uprava je v tem delu Julijske krajine, ki je zaseden od Zavezniških sil, edina oblast, ki je upravičena objavljati ukaze in odloke ter imenovati uradnike v javnih službah. Vse ustanove krajevne uprave, ki jih ustanavlja in na katere se nanaša ta ukaz, bodo pod stalnim nadzorstvom Zavezniške vojaške uprave. Predsednik in člani okrajnega in občinskega sveta ter okrajnih odborov, ne bodo prejemali nagrad. Drugim namesčencem bo Zavezniška vojaška uprava določila plače.

Preučevanje samega sebe

Dr. Saul Rosenzwweig, zdravnik duševne bolnice za zahodne države v Ameriki, trdi, da je navada človeka, ki poskuša ponoviti kakšno dejanje, pri katerem svoječasno ni uspel, ali ponoviti kakšno uspešno izvršeno delo, značilna za njegov duševni razvoj.

Navadno otroci pod sedmim letom prav radi ponavljajo dejanja, katera so jim že uspela. Otroci, ki so dosegli 11 let starosti ali pa več, pa so nagnjeni k temu, da ponavljajo dejanja, pri katerih prvotno niso imeli uspeha. Razlog za to je verjetno želja po maščevanju zaradi prvotnega neuspeha.

Tudi odrasli ljudje, če so duševno zaostali ali slabo razpoloženi, se nagibajo samo k ponavljanju dejanj, pri katerih so že uspeli. Ko je dr. Rosenzweig preučeval delovanje 45 vojakov, ki so bili duševno zaostali in trpeli na različnih duševnih motnjah, je ugotovil, da je približno tretjina bila pri ponavljanju svojih dejanj podobna otrokom pod sedmim letom starosti, ker so rajsi ponavljali dejanja, ki so jim v preteklosti že uspela.

Od skupine 70 zdravih šolskih otrok iz Worcestra, katerih starost se je gibala med 4 in 14 letom, je nekoliko več kot polovica bolj želela ponavljati uspešna dejanja iz svoje preteklosti. Povprečna starost tistih, ki so bolj cenili svoje uspehe, je bila sedem let; starost tistih, ki so hoteli popraviti svoj neuspeh in se tako maščevati, je bila okoli 11 let; maloštevilni so bili, ki niso hoteli poskušati ne enega ne drugega.

Obnovitev brzojavk "Lampo,,

Zavezniška vojaška uprava je objavila, da je družba «Italcable» vzpostavila svojo brzojavno službo «Lampo» s sledečimi mesti, v kolikor to dopuščajo današnja obveščevalna sredstva: Benetke, Milan, Torin, Genova, Firenze, Rim, Palermo, Catania, Messina, Bologna in upravni urad v Bariju. Brzojavke, ki bodo v tej službi prispele iz navedenih mest, bodo v Trstu dostavljali po navadnih pogojih službe «Lampo».

TISOČI JAPONSKIH ŽRTEV - ZA PORAZ

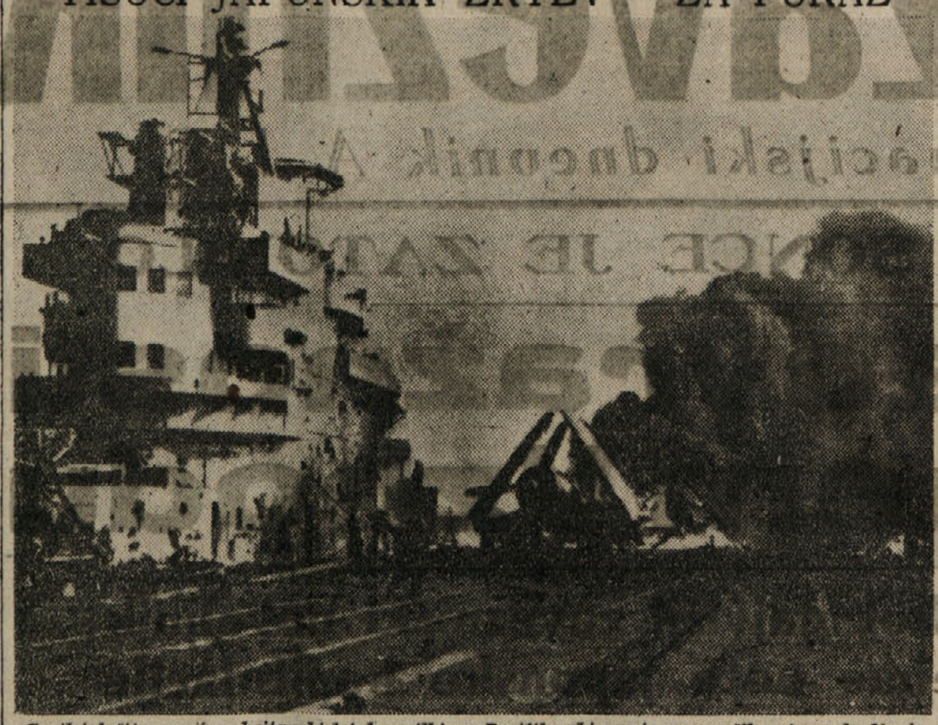

Gasilci dušijo ogenj na britanski letalonosilki na Pacifiku, ki ga je povzročilo strmoglavljenje japonskega samomorilnega letala na vzletiščno ploskev.

Poletno krmljenje živine

Predavanje Dragotina Kocijana v tržaškem radiu

Da se poletno krmljenje živine dosti loči od zimskega, mi bo pač vsakdo priznal; ravno tako mi mora priznati, da je poletno krmljenje veliko lažje od zimskega. V naših razmerah ni tako enostavno kot zimsko, kajti pozimi imamo nako. pičeno krmo na odru v obliki sena, detelje, slame itd. in jo v obliki rezance ali pa nerezano dan za dnem pokladamo živini v enaki količini.

Kaj pa poleti?

V krajih, kjer je planinske paše dovolj, tam nam prehranitev živine ne dela velikega truda in težav. Vse drugače je to pri nas na Krasu, kjer smo odvisni od vremena, plitvih kraških tal in pomanjkanja zadostnih redilnih tvarin za primerno krmo.

Pozimi in poleti moramo paziti, da demo živini s krmo dovolj tvarine za njen obstoj in za njeno izkoriščanje. Predvsem mora dobiti dovolj beljakovin, toščе, ogljikovih hidratov, soli, vode in različnih vitaminov.

Beljakovine so živalskemu telesu najbolj potrebne in se brez njih nobena žival ne more vzdržati. Beljakovine se nahajajo v užitnem zrnju, bogate na beljakovinah so zlasti vse stročnice, pogače, detelje in sploh trave. Manj beljakovin vsebujejo pa krmila, od katerih rabimo korenje, t. j. pesa, krompir, mirni itd.

Maščobe so v semenih ovsa, ječmena, koruze; še več maščobe pa imajo semena lanu, konoplje itd.

Ogljikove hidrate vsebuje v glavnem sladkor in škrob, ki so v celicah posameznih rastlin in vlaken, t. j. v stebrih trav, slame itd. Lesna vlaknina je sicer bolj težko prebavljiva, ima malo redilne vrednosti, je pa neobhodno potrebna, ker polni želodec in pomaga pri prebavi. Soli ali mineralne snovi. Te podajamo živini ne samo v obliki morske ali kamene soli, ampak tudi s senom, s travo, s pitnikom (zeleno koruzo) itd. Povdarjam pa, da je odvisna množina mineralnih snovi v krmi od tal, kjer rastline rastejo, od gnojenja senožeti, pašnikov in od klimatičnih okolnosti, t. j. suše ali vlage. Omeniti moram, da so rastline v suhih letih dosti bolj uboge na mineralnih snoveh, nego v normalnih mokrih letih.

Voda. Paziti moramo, da dobi živina dovolj zdrave, svеže in pitne vode, ki je glavni sestavni del vsakega živalskega telesa in je vsebuje od 60 do 70%. Žal, nimamo je povsod zadosti na razpolago, zlasti ne čiste in zdrave in pri nas je pogostoma pomešana z živalskimi odpadki, ki škodujejo zdravju.

Vitamini. Njih sestavine sicer ne poznamo, so pa vendar poleg drugih sestavin neobhodno potrebni in njihovo pomanjkanje ozir. preobilica je največkrat kriva bolezni in dostikrat celo smrti.

Vse to je potrebno, da si ohranimo živino zdravo in nam ona vrača v obliki dela, mleka in mesa naš trud. Žal je pri nas to le v nekaterih gospodarstvih mogoče, ker nam primanjkuje globoke zemlje in vode. Posledico teh nedostatkov vidimo in čutimo pri naši živini. Posebno na Krasu smo letos primorani, da si pomagamo ter nadomestimo vsaj deloma te prepotrebne pogoje za ohranitev živine.

Spomladi večina nas komaj čaka na zeleno krmo. Po navadi nam tesna prede, posebno ako se zima zavleče. Zato moramo že zdaj poleti misliti na to, kako se bomo izognili kolikor mogoče temu grozečemu pomanjkanju v prihodnji pomladi.

Košček njive ali majhno dolinico bo vsako gospodarstvo imelo in to pripravimo za pridelek zgodnje pomladanske zelene krme. V to svrho pognojimo jako dobro odbrani kos posebno zato, da ne bo spomladanska setev (t. j. setev, ki sledi temu pridelku) prikrajšana, ter posejemo omenjeni kos z divjo repico, oljnato repico, rži, rži mešano z grašičico in z inkarnatko (detelja inkarnatko sejemo avgusta in druge v začetku septembra); to so rastline, ki se zgodaj spomladi razvijejo in nam izvrstno služijo za mešanje med suho krmo in za prehod na svežo pašo.

Poudariti moram, da se prehod s suhe na zeleno krmo, oziroma obratno z zelene na suho, sme vršiti polagoma, ne mahoma. Prehajamo tako, da najprej mešamo prav malo zelene krme s suho, oziroma obratno, a količino ene ali druge dnevno večamo, tako da pridemo v 10.14 dneh do same suhe, oziroma samo sveže krme. Prehitro prehanjanje povzroča razne težke bolezni, posebno na prebavilih.

Mnogo živinorejcev greši tudi na sledeči način: Marsikateri dobi če v kakšnem vogalu, na podstrešju ali na odru ostanek sena, ki je popolnoma plesniv. Žal mu ga je zavreči, zato ga lepo pomeša med zelenjavo in ga pokrmi. Dotični res krme ne zavrže, toda sebi pri živini napravi večjo škodo kot če bi pokvarjeno seno zavrgel. Kajti «v sili tudi hudič muhe žre» pravi pregovor, ravno tako tudi živina požre skaženo hrano. Posledica so bolezni na prebavilih, tudi onemoglost prebavil, dolgo trajajoča slaba prebava in pogostoma pogin.

Pri nas moramo vsako leto računati na večjo ali manjšo sušo, ko bo treba živino skoro docela doma krmiti in zato nam je skrbeti, da pridelamo detelje, zelene koruze ali pitnika, katerega pokladamo, ko nam v naravi neizprosna suša docela pokvari pašo.

Omenil sem, da so v živalskem telesu nebhodno potrebne mineralne snovi in živina brez njih ne more izhajati. Ker pri nas zaradi pomanjkanja zemlje, zdrave pitne vode ni zaradi suše, teh primanjkuje, smo primorani podajati živini to, kar bi si ob ugodnih prilikah sama nabrala, umetnim potom, z rednim pokladanjem soli, klajnega apna in z dodajanjem žlice solne kisline v litru vode. Na ta način preprečimo mnogo bolezni.

Živini, kateri primanjkuje mineralnih svovi, strči dlaka, pobira povsod cunje in kosti, gloda jasli, liže po tleh, z eno besedo trpi na pomanjkanju raznih soli in zato ne samo peša, ampak ne daje mleka. Če ga daje, je to mleko vodeno. Živina postaja vedno bolj suha, ne more hoditi, šepa, se slednjič popolnoma izčrpa in pogine.

S sekanjem in obsekavanjem sladkega listja, t. j. listja, katerega živina rada uživa, si pomagamo prekrmiti ne samo poleti, ampak tudi pozimi. Živina je rada suho listje, posebno lipovo, jesenovo, murvovo, hrastovo itd.

Najbolj tečna in redilna so pa močna krmila, to so posevki, razne pogače, moka, razna žita, s katerimi dajemo živino tudi potrebne vitamine. Umevno je, da se tudi ta krmila smejo pokladati le v gotovi meri in ne preveč.

Dosti odvisna od krme je tudi pojatnost in nosečnost krav. Živina, ki je slabo prehranjena, ne samo dolgo časa ne sili k pojatvi, ampak ostane tudi težko breja in če ostane, večkrat zvrže. Zato je potrebno skrbeti, da biki dobijo vsaj 2 litra ovsa dnevno in priporočati je, da krava, ki se poja, dobi vsaj tri litre ovsa tisti dan, da ostane breja.

Iz vsega tega vidimo, da imamo letos malo pogojev za uspešno živino rejo, potrebno na Krasu in se bomo mogli čutiti srečne, ako bomo letos končali poletno krmljenje s sicer nerejeno a vendar zdravo živino. Zato priporočam, da že v jeseni skrbimo za prihodnjo pomlad, ko jo bomo zopet lahko primerno postregli, ako pridemo do soli in močnih krmil.

TRŽAŠKA KRONIKA

Zavezniški minolovci na pregledu v ladjedelnici San Rocco

Ladjedelnica San Rocco, ki leži pri Miljah 12 km od glavnih pristaniških naprav v Trsta, je spustila v morje dva angleška minolovca. Bila sta teden dni v njenih delavnicah. Okrog 60 delavcev je izvršilo popoln pregled in popravo ladij.

Minolovca sta trenotno pod poveljstvom poročnika Barker RNVR in poročnika B. Abott NRVR Imela sta nalogo očistiti severni Jadran min, zlasti še v prelivih in ob obrežju. Sposobna sta loviti magnetske in zvočne mine. Sta iz skupine ameriških in angleških minolovcev, ki ji delala med Benetkami in tržaško luko.

Ladji, ki so odšle iz bazena San Rocca, se nahajata v Sredozemskem morju od konca bojev v severni Afriki. Sta torej v Sredozemskem morju od tedaj, ko sta odprli pot zavezniškim ladjam do obal Sicilije, k Salernu in dalje ob jadranski obali.

Ladjedelnica San Rocco pri Miljah je začela delom, čeprav je precej škode utrpela v tej vojni.

Zavezniška vojaška uprava je pomagala ladjedelnici pri dobavi gradbenega materijala in posredovala pri sklepanju pogodbe za popravilo ladij.

Nove poštne pristojbine

Z odlokom Zavezniške vojaške oblasti, ki bo te dni objavljen, bodo odobrene nove poštne, brzojavne in telefonske tarife, ki jih je objavilo Više poštno ravnateljstvo 10. avgusta 1945.

Glavne takse, ki bodo veljale za poštni promet:

Za notranjost: Pisma in dopisnice za vsakih 15 gramov, oddane na poštnem uradu 1.— lira, izven mestnega okraja 2.— liri; dopisnice v okraju 0.50, izven okraja 1.20; razglednice za prvih 200 gr 2.40, za vsakih nadaljnjih 50 gr 0.80; trgovski računi 1.— lira; priporočeno 1.— lira; priporočeno zaprti dopisi 5.—; odprti dopisi 2.40; vrednostna pisma za prvih 100 lir pristojbina 4.—, za vsakih nadaljnjih 100.— 4.— lire več; ekspresno poleg redne takse še 5.— lir.

Poštne tarife za področje Julijske krajine pod oblastjo zavezniške vojaške uprave veljajo tudi v prometu z področji Julijske krajine pod nadzorstvom Jugoslavije in z Italijo.

Zunanji promet: Pisma do 20 gr 5.— za vsakih nadaljnjih 20 gr 3.— lir. Priporočeno pismo 10.—. Priporočene pošiljke so dovoljene le za Združene države in Anglijo.

Izplačevanje denarnih nakaznic

Denarne nakaznice, katere so izdali uradi vzhodno od Morganove črte v Julijski pokrajini, v delu, ki je pod zasedbeno upravo jugoslovanskih oblasti, se morejo vnovčiti pri denarnih zavodih, ki poslujejo na ozemlju, katero upravlja zavezniška vojaška uprava. Morganova črta je razmejitvena črta med ozemljem, ki je pod upravo Zavezniške vojaške uprave in ozemljem pod jugoslovansko upravo.

Preimenovanje šolskih oblasti

Zavezniška vojaška uprava je spremenila naziv «Provveditore agli Studi» v «sovraintendente scolastico» in urada «Provveditorato agli studi» v «Sovraintendenza scolastica».

Opozorilo

Zavezniška vojaška uprava objavlja, da v Julijski pokrajini po njenem nalogu ni nobenega ljudskega štetja. Zato Zavezniška vojaška uprava za Julijsko pokrajino svari prebivalstvo pred katero koli osebo, ki bi prišla zbirati kakršne koli podatke pod pretvezo, da to dela po nalogu Zavezniške vojaške uprave v zvezi z ljudskim štetjem. Takšne osebe —postopajo —brez pooblastila Zavezniške vojaške uprave, ki je edino pristojna oblast za izvedbo takšnih ukrepov.

Prisvajanje telefonskega materiala

Zavezniška vojaška uprava svari pred prisvajanjem navidezno zapuščenega telefonskega in brzojavnega materiala, ker je takšno dejanje strogo kaznivo po obstoječih zakonih in naredbah. Opažajo, da so v zadnjem času izginili leseni in železni drogovi, izolatorji, žica in opornики. Ti predmeti so največje važnosti za vzdrževanje in obnavljanje telefonske in brzojavne mreže v Julijski pokrajini, ki bo v nasprotnem primeru trpela veliko škodo.

Izpred sodišča

Splošno sodišče Zavezniške vojaške uprave v Trstu je včeraj sodilo trem ljudem, ki so bili obtoženi, da so se pregrešili proti javnemu redu. Obtoženci so bili Edvard Marini, Mario Perini in Josef Milazzi.

Predsednik sodišča, poročnik A. Miller, jih je spoznal za krive, ker so se pretepali 5. avgusta na cesti. Do spopada je prišlo na via Carducci v bližini piazza Goldoni pri manifestaciji. Vsi trije so bil obsojen na po 30 dni zapora.

Splošno sodišče je tudi razpravljalo v zadevi Lucijana Boscarolija, ki je bil obtožen nezakonite posesti posesti zavezniškega blaga. Izjavili so, da je kriv, ker je bil v posesti petih škatel slanine, prav tako mleka, ene škatle masti in dveh škatel margarina. Sodišče ga je obsodilo na štiri mesece zapora.

Filmske novosti v Trstu

Kinematografski oddelek urada A. I. S. predvaja v kinu «Nazionale» film «Pot k slavi», medtem ko kino «Fenice» predvaja od ponedeljka dalje film «Družina Stoddard».

Drugi del filmskih dnevnikov OWI «Za kaj se bojujemo» in «Predvečer vojne» bodo predvajali v kratkem v Trstu.

Filmski oddelek A. I. S. obvešča, da bodo v kratkem predvajali filme «Pride and Prejudice» z Lawrencem Olivierjem in Greer Garson; «Hold Back the Dawn» s Charles Boyerom, Paulette Goddardovo in Olivio de Havilandovo.

Filmski tedniki ministrstva za informacije, ki jih pričakujemo te dni v Trst so «General Election», «Grant Harvest», «Life Begins Again», film o zdravljenju ranjencev ter redek film, ki prikazuje delavnost inženirskih oddelkov pri izkrcavanju v Franciji pod naslovom «A Harbour goes to France».

Kino-sekcija A. I. S. sporoča, da bodo prihodnji petek v kinu «Nazionale» predvajali film «Narodnik York», ki podaja zgodovino junaškega narednika, ki je postal slaven v preteklih vojni.

DIREKTOR
poročnik ALFRED L. GRIGIS
tiskovni častnik, Trst
Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK

RADIJSKI SPORED

Četrtek, 16. avgusta

16 poročila; 16.15 pesmi reke; 16.30 orkester Henry Hall; 17 melodije; 17.30 simfonični koncert; 18.15 carillon; 18.30 glasba po željah; 19 poročila; 19.15 obvestila svojcem; 19.30 ženska ura; 20 poročila v italijanščini; 20.15 poročila v slovenščini; 20.30 komorna glasba; 21 predavanje v italijanščini; 21.10 pastra glasba; 21.30 slušna igra; 23 vesti v italijanščini; 23.10 vesti v slovenščini; 23.20 plesna glasba in 24 zaključek.

V "Centru za obvestila,, Piazza della Borsa št. 8 dobite te publikacije v slovenščini:

S. V. Benét: «Amerika», cena 10 lir. (Kratka in zanimivo pisana zgodovina Združenih ameriških držav).

«Ameriške znanstvene zanimivosti», cena 10 lir. (Poljudno pisan pregled najnovejših odkritij na zdravniškem, kmetijskem, tehničnem in drugih področjih v Ameriki).

«1939-1944», cena 5 lir. (Pregled vojnih dogodkov v teh letih, s številnimi slikami).

9.

TAJNO OROŽJE

Strang je vprašal: «Vse v redu?»

Pokimal sem mu in Strang je zakričal: «Telefon!»

Narednik mi je nadel telefon in dejal: «Videli boste, da je zelo prikladen. Pazite, da žice ne bodo preveč dolge, da se ne zapletete vanje. Ne pozabite skloniti glave ko boste govorili.»

Pearson me je vprašal: «Ali naj vam nesem košaro?»

«Ne, nesel jo bom jaz», je dejal Strang.

Pearson me je gledal in enostavno dejal: «Obilo sreče pri delu.» Za njim so vsi vojaki zamrmrali: «Obilo sreče.»

«Hvala,» sem odvrnil. Rad bi rekel kaj zabavnega, pa mi ni hotelo priti nič pametnega na misel.

Odšli smo. Mehka mivka naju je ovirala pri hoji. Strang je molčal. Dospela sva na mesto, ki je bilo približno 100 metrov oddaljeno od bombe in dobro sem razločil rdečo zastavico, ki je tičala v mivki. Opazil sem, da je bila ena polovica bombe rdeče pobarvana, kar sem pozabil, ker tega na sliki nisem mogel razločiti.

Dejal sem Strangu: «Tu sva! Zdaj je vrsta na meni!»

Strang je molčal nekaj časa in mislil sem, da bo vztrajal, da me spremlja še en kos poti. Toda dejal je le «dobro», mi podal roko in vprašal: «Ali jo lahko nosite, košaro?»

«Da, prav lahko.»

Udaril me je z roko po rami in dejal: «Obilo sreče, prijatelj... in... vzemite oči v roke!»

Takoj ko sem ostal sam, me je prevzela groza. Dokler je bil Strang z menoj, sem se čutil le nekoliko prestrašenega in to bolj na splošno, ne iz potebnega vzroka; mislim, da sem se mnogo bolj bal, da bi si zapravil svoj ugled pri vojakih kot pa dela, ki me je čakalo. Zdaj pa je Strang odšel in «zadeva» je ležala tam na mivki, nekaj metrov proč od mene. Polastil se me je nepopisen strah. Sklenil sem, da sploh ne bom gledal dokler ne bom v jarku; sklonil sem glavo in s težavo hodil dalje po mivki. Številni galebi so krožili nad glavo; čudil sem se misli, če bi se morda eden izmed njih spustil nižje in se dotaknil bombe. Končo sem dospel do jarka in se spravil vanj. Bila je to navadna jama, skopana plitvo v mivko in bila je zelo ozka. Bil sem utrujen, kot da bi imel dolgo in težavno pot za seboj; zato sem sedel, da se oddahnem. Mislil sem: «Če sem se tako utrudil samo za to, da se približam bombi na razdaljo 10 metrov, kaj bo šele poznejе!»

Razgledal sem se po obali in videl, da se je Strang vrnil na svoje mesto. Telefonske žice so se vile kot kača po mivki. Zdelo se mi je boljše, da bi vsaj navidezno delal in sem dejal po telefonu: «Preizkušam telefonsko napeljavo; ali me dobro slišite!» Takoj sem se zavedel, da je bilo vprašanje zelo bedasto, ker mi niso mogli odgovoriti. Videl sem telefonista, ki mi je mahal z robcem v znak, da je vse v redu. Pogledal sem bombo in dejal: «Bomba je približno 10 metrov od mene. Deloma tiči v mivki in sicer na tistem koncu, kjer ima pokrov, tako da vidim lahko le polovico, ker se je drugi konec manj globoko zaril v mivko. Zdi se mi da deloma sloni na majhnem kamenčku. Stuart je menda omenil ta kamenček. Bomba popolnoma odgovarja sliki bombe A, da pa ne bo nobenega dvoma o popolni varnosti, bom na hitro izvedel poizkus s trsteno palico, s katero boem približal bombi kovinski del; nato jo bom zatemnil, zatem ji bom približal segrete blazinice, vse tako kot je delal Stuart s prvo bombo.»

Pričel sem sestavljati trsteno palico. Ročaj ni bil iz kovine, temveč iz neke druge plastične snovi. Roke so se mi tako zelo tresle, da nekaj časa sploh nisem mogel ničesar napraviti. Palica je bila zelo dolga in sem jo težko uravnaval v tako tesni luknji. Ko sem pritrdil protiutež na ročaj, je postala čudovito lahka, čeprav je bila tako dolga. Bila je tudi zelo prožna, kar me je opozarjalo, da sem natikal predmete na drugem koncu zelo skrbno, da ne bi morda odleteli in padli na bombo. Pritrdil sem ključ na kavelj, ki je bil na koncu vrvi in ko se mi je zdelo, da je dovolj dobro pritrjen, sem dejal po telefonu: «V tem trenotku se bom približal s kovinskim predmetom bombi.» Raztezoval sem palico, ne da bi jo držal nad bombo, dokler ni bila zunaj v vsej svoji dolžini.

Palica je v svoji dolžini ravno dosegala bombo. Trenotno si nisem mogel predstavljati, kako naj bi držal palico nad bombo, ne da bi pri tem izpostavil svojo glavo morebitni eksploziji. Opazil sem malo vdolbino na sprednji strani jarka, katere se je Stuart posluževal, da je vanjo naslonil palico. Treba jo je bilo le rahlo premikati navzgor in navzdol in vrv je binglijala nad bombo. Napravil sem poizkus, ter si izbral za tarčo kamenček, ki je ležal nedaleč od bombe. Ugotovil sem, da ji lahko približam kakršne koli predmete, ne da bi moral nadzorovati delo in da se lahko približam do nekaj centimetrov razdalje od bombe.

Počutil sem se nekoliko boljše. Vedel sem, da so vsi ti poizkusi nepotrebno izgubljanje časa, toda kljub temu sem vihtel ključ nad bombo! Nato sem jo skušal otemniti, kar sem storil prav hitro in z lahkoto. Edina nadloga je bil telefon, ki me je obteževal, kadar sem sklonil glavo. Izpraševal sem se, ali je nujno potrebno zegreti bombo; delo se mi je namreč zdelo odveč, ker nisem imel namena, da se jo z roko dotaknem in tudi, ker se mi je zdelo preveč nevarno drezati bombo. Za polzkus je bilo treba namreč uporabiti tople blazinice, ki sem jih imel v termoforu, ter jih pritrditi na palico in jih nato pritisniti na bombo. Na ta način je bilo kaj lahko mogoče bombo premakniti. Stuart je priznal, da bi jo skoraj premaknil. V prvem trenotku sem nameraval telefonirati, da tega poizkusa ne bom izvedel. Pomislil sem, da Strangu morda ne bo prav, zato sem sklenil, da bom izvajal vsaj potrebne kretnje, ker z daljnogledom itak ne bi mogli razločiti, če sem v resnici pritisnil blazinice na bombo ali ne. Natknil sem blazinico na palico, jo pritisnil ven in jo držal nad bombo ter sporočil: «nobenih posledic!»

Pritegnil sem palico in ko sem spet odložil posamezne dele, sem opazil, da sem zlomil en del pod nogami. Sklenil sem, da bombe s palico sploh ne bom drezal, ker sem se bal, da se ne bi razletela. Če bi bomba eksplodirala med tem časom, ko sem bil v jarku, potem bi se ni ničesar hudega ne zgodilo in bi se lahko prav poceni izmazal. Drugih bomb ni bilo za nadaljnje preiskovanje in vsak bi verjel v nezgodo. Ta misel mi je vzbudila čuden občutek; zdaj pač ni bilo več mogoče uporabiti palice in nalašč podrezati bombo, da bi se razletela, toda prepričeval sem se če bi na to poprej pomislil da bi bilo res najbolje, če bi mogel namenoma izzvati nesrečo. Spominjam se, da sem se sam na sebe jezil, da mi kaj takega prej ni prišlo na misel, po drugi strani pa sem bil zadovoljen, da mi že prej ni prišla v glavo ta misel.

(Nadaljevanje prihodnjič)